

"הספר כתוב בגובה העיניים. גם החומרים המדעיים המובאים בו כתובים באופן שכל אחד יכול להבין"

של התקף החרדה הארוך והכואב הזה הגיע שלב ההארה, שהביא אותי לכתובת 'טלטלה' ולהחלמה. בספרי 'טלטלה' הכנסתי חלקים מאותו ספר גנוז.

איך זה קרה?

"בכל התקופה הזו המוח היה עסוק בשאלות בכל התחומים, ופתאום התבררו לי כל מיני שאלות בפזיקה ששנים תהיתי על משמעותן, ופשוט התחלתי לכתוב אותן. פתאום האמנתי בעצמי, ידעתי שהתשובות שאני נותן הן נכונות, שהתיאוריות שאני מדבר עליהן נכונות. לאורך שנים לא מספיק העריכו אותי, או כך לפחות הרגשתי. עכשיו האמנתי במה שאני טוען ומפרסם. התחזקתי מבפנים, בתוכי. את כל הדברים האלה כתבתי, ולתוך הכתיבה המדעית הכנסתי גם קטעים אישיים, תובנות ומחשבות. כך נולד הספר שנתן לי שקט ורגיעה. מתוך הטלטלה שחווייתי, נולדתי מחדש."

ספר על הספר.

"טלטלה" הוא ספר שמדלג ללא הרף בין המוח והלב, אם ניתן בכלל לעשות הפרדה כזו. זהו ספר שלא מקבל על עצמו מגבלות של ז'אנר כלשהו. יש בו הכל על מסלול המכשולים בדרך למסקנות, על השמחות ומפחי הנפש, על החברויות הנהדרות שנוצרו בדרך. על הרבה דברים שקרו לי לאורך כל חיי - בעפולה, ריו, ניו יורק, בוסטון, חיפה ורמת השרון."

למי הוא מיועד?

"לכולם! יש בו משהו שמתאים לכל אחד על פי נטיות ליבו, וכל אחד יכול למצוא בו משהו: איך לקום משפל המדרגה, אמת פנימית, נאמנות אישית לעצמך ולדרך, התייחסות לחיים גם כשהם לא מאירים לך פנים. הספר כתוב בשפה נגישה בגובה העיניים. גם החומרים המדעיים המובאים בו כתובים באופן שכל אחד יכול להבין. אין בו התנשאות ואין בו אחיזת עיניים."

מה עשתה לך הכתיבה?

"כתיבה היא כלי טיפולי, ואצלי הכתיבה מסדרת את העולם. העולם שלי היה בכאוס, והכתיבה סידרה לי אותו מחדש."

ומה מחזק אותך בתקופה הנוכחית?

"באופן אישי, לזוגיות המאושרת ולהרמוניה עם דורית שמאוד מאמינה בי ומחזקת אותי יש משקל עצום בחיי. במישור הרחב יותר - הומור עצמי עוזר, אבל בעיקר עוזרת לי העובדה שאני מצליח לארגן את העולם שסביבי בהתאם לצרכי; המחשבה שהעולם הוא דינמיקה שמתגלגלת, שיש סדר והיגיון בכל דבר וישנה המשכיות. גם עכשיו, בתקופה המסויטת שכולנו עוברים, מחזקת אותי המחשבה על איך נקום ממנה, איך החלום הציוני יתגשם, איך נתחזק ונתקדם. יש בי תקווה, והתקווה הזו מחזקת ומעודדת אותי." ■

הוא הוצב בבית הספר הטכני של חיל האוויר, ושם היה מורה, מפקד ומדריך, ובעודו חייל התחתן, הפך אב לבת, והחל בלימודי תואר שני בפזיקה בטכניון.

ניצוץ של גאונות

"הלימודים היו נפלאים. היו לי מורים נהדרים, ובמיוחד נתן רוזן שעבד עם איינשטיין ולימד את תורת היחסות של איינשטיין. לשמוע תורה מפיו של מי שעבד עם הגאון הגדול מכולם היה בלתי רגיל". הסקרנות והתהייה ליוו אותו גם כשסיים את התואר. "לא ידעתי לאן אני הולך, לאן לפנות, מה לעשות. התהיות האלה ליוו אותי כל חיי המקצועיים והאישיים".

אז מה עשית?

"פניתי לגרפולוגיה חנה קורן שהסתכלה על כתב יד, אבחנה סקרנות גדולה בתחום המחקר ואמרה שהיא רואה אצלי ניצוץ של גאונות. בזה נאחזתי. פניתי ללימודי תואר מאסטר בהנדסה ביו-רפואית, התעסקתי בתחום זרימות דם וכלי הדם הגדולים והמכניקה שלהם, המשכתי לדוקטורט ויצאתי לפוסט-דוקטורט של שלוש שנים בבוסטון. בינתיים התגרשתי, והתקופה בבוסטון הייתה קשה ועצובה. הייתי בלי בנותיי והתגעגעתי מאוד. מצד שני התקופה הזו חישלה אותי".

בבוסטון נישא בשנית, למריה, בחורה פינית שהכיר בכנס בהלסינקי. יחד חזרו לארץ, ואחרי תשע שנים התגרשו ללא ילדים משותפים. בשבוע הצטרף לסגל ההוראה בטכניון והחל במסע מפרך לקבלת תואר פרופסור. "זו הייתה תקופה קשה מאוד, רצופת אכזבות ומפחי נפש", הוא אומר בלי להתבייש.

למה הכל הלך לך קשה?

"בשנת 2009 התברר שאני חולה בפרקינסון. באותה תקופה ניסו לקדם אותי לפרופסור מן המניין, וזה לא צלח. נכנסתי למרה שחורה ולמשבר עמוק, הקטנתי את נפח הפעילות האקדמית שלי, פחות מחקר, פחות מאמרים, פחות לימודים. ישבתי בבית, ובזמן שהתפנה לי התחלתי לחשוב. עסקתי בשאלות יסודיות של המדע, תהיתי, שאלתי שאלות, חיפשתי תשובות וכתבתי דברים".

מה כתבת?

"בעצם המשכתי בכתיבת חומרים שהתחלתי לכתוב שנים קודם. ב-1996 יצאתי לחצי שנת שבתון בריו דה ז'נרו בברזיל. הייתי אז גרוש פעם שנייה, שוב בלי בנותיי, והיה לי קשה להיות לבד. שם נכנסתי לתהליך של כתיבה שהיה מלווה בהמון ככי. כתבתי ספר שלם שהיה מורכב מחומרים אישיים מדי ולא הרשיתי לעצמי לפרסם".

"כתאום האמנתי בעצמי"

אחרי כן לא נגע בכתיבה ספרותית עד 2018. "הייתי שנה לפני יציאה לפנסיה. התעניתי מהפרקינסון שהחריף את מצבי, הייתי טרוד בבעיות, כיוונים שלא מתגשמים בתחום המקצועי; כל אלה גרמו לי לחוות התקף חרדה קשה. אלה היו ימים של תסכול, דעיכה אל מול המחשב, לילות לבנים, הרבה רעידות, הרבה טלטלות נפשיות ופיזיות. אבל בסופו

איתן קימל

צילום: יח' טל

למצוא שלוה בתוך הכאוס

בספרו "טלטלה" מפרט פרופ' איתן קימל תובנות מדעיות, הוגה בשאלות קיומיות ומתעד באומץ את חייו מרובי התהפוכות. "הספר נתן לי שקט ורגיעה", הוא אומר בריאיון. "מתוך הטלטלה שחווייתי, נולדתי מחדש" | הגר רם

נחשבת לפריפריה, אבל אנחנו לא הרגשנו בשוליים". כילד היה מקובל בחברה, קצת פרוע, אבל תלמיד טוב. בשנות התיכון החל לגלות סקרנות גדולה במדעים. התעניין בפזיקה, כימיה ומתמטיקה. השתתפות בקייטנת נוער שוחר מדע במכון ויצמן שינתה לו את החיים. "זו הייתה חוויה מכווננת", הוא אומר. "מצד אחד גיליתי עולם חדש, נפתחו לי העיניים ולמדתי דברים שהדהימו אותי. מצד שני היו שם ילדים מבתי ספר יוקרתיים, בנים של פרופסורים ידועים, והרגשתי שאני לא מספיק טוב ולא מספיק נחשב כי אני מהפריפריה. זה היה גילוי קשה ומכאיב מאוד".

עם התובנה שהוא "אינו מספיק טוב" הסתובב שנים, גם כשהשלים תואר ראשון, שני ושלישי, נהיה דוקטור ופרופסור. אבל התחושה הזו היא גם האחראית בסופו של דבר לספרו "טלטלה" ולתחושת השלמות שהוא חי איתה היום. אחרי התיכון למד בעתודה הצבאית, סיים מסלול הנדסה אווירונאוטית והתגייס לחיל האוויר. התקבל לקורס טיס, אך הודח עקב טעות חמורה בניווט.

"כבר כשהייתי בקורס טיס, ב-1974, עלו על כך שניווט זה לא בשבילי. השיא היה כשטסתי עם מפקד הבסיס דאז, יעקב טרנר. עשינו כמה סיבובים באוויר עם הפייפר המקרטע, ואז ביקש ממני טרנר להצביע על באר שבע. הצבעתי עליה, אבל באר שבע הייתה במקום הלא נכון. הזיזו אותה ב-180 מעלות. מובן שהודחתי. דחיית הצעה לעבור למסלול ניווט. אילו הייתי נווט בחיל האוויר, היינו עלולים להפציץ את סכר אסואן במקום את הכור בעיראק" (מתוך "טלטלה", פרק ראשון).

71 שנים לקח לפרופ' איתן קימל, כיום בן 73, לקבל את עצמו כמו שהוא ולהעריך את יכולותיו. "בשנת 2018 הייתה לי הארה, ושאלות ששאלתי את עצמי בגיל 17, בגיל 71 סוף סוף נענו", הוא אומר. כשמצא את התשובות לשאלות, הוציא לאור את ספרו "טלטלה", שאותו כתב לאורך שנים, כתב וגנו. "טלטלה" הוא ספר המניח שאלות קיומיות ואנושיות לצד סיפורו האישי של פרופ' קימל והמחקרים המדעיים שבהם עסק. "אני לא יוצר דמויות או עלילה. אני רק מדווח", הוא אומר על ספרו. "דיווחיו" שנכתבו לאורך שנים, בתוך משברים נפשיים שנבעו מחיים אישיים ומקצועיים מלאי טלטלות, מעידים על נפש מיוסרת, עצובה וכואבת, אבל חזקה, אופטימית ומלאת תקווה.

"הרגשתי שאני לא מספיק טוב"

קימל, בן 73, הוא פרופסור אמריטוס בטכניון בחיפה. גרוש פעמיים, אב לשתיים, סב לארבעה נכדים ובזוגיות מאושרת כבר 25 שנה עם דורית, שנכדיה מכנים אותו "סבא". נולד וגדל בעפולה. להוריו היה מפעל לקרח, והוא זוכר את הבלוקים הקפואים כשמקררים חשמליים היו מצרך יקר ונדיר. "באתי ממשפחה מכובדת ומקובלת. אבא אריה היה פעיל בצופים ובצופי אש, ברטורי, בוועד למען השוטר ובתחומים נוספים. אמא שרה הייתה מורה שבחרה לעזוב את ההוראה ולהתמקד בבית, במשפחה ובהתנדבויות שונות. הוריי עלו לארץ כילדים עם הוריהם שהגיעו מליטא ומאוקראינה, התיישבו בעפולה והיו ממייסדיה. עפולה של ילדותי ונעוריי הייתה עיר שהיה כיף לגדול בה. בתי הספר היו טובים והאנשים היו נחמדים מאוד. היום עפולה אולי